

**ונראה** ליתן טעם לזה, לפי"מ דאיתא לקמן (יג ע"א) אהא דר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו, אמרו לו א"כ אין לדבר סוף, ומקשי ורבנן נימרו אינהו לנפשיהו (למה מתקינין כהן אחר משום טומאה נימא נמי א"כ אין לדבר סוף) אמרו לך רבנן כה"ג זריז הוא. אי זריז הוא למה מתקינין כהן אחר, כיון דעבדינן ליה צרה כל שכן דמזדרו טפי. ע"כ.

**והנה** איתא בסנהדרין (קה:): בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו, ולכן א"ש דבעי דווקא אחר ולא בנו, דבנו לאו צרה הוא ולא יתקנא בו, אבל אחר שיתקנא בו הו"ל צרה, ויזדרו טפי ולא יבוא לידי טומאה כלל.

**ושמענו** בשם מרן רשכבה"ג הקדוש בעל החידושי הרי"ם זצ"ל שדקדק אהא דקתני ומתקינין לו כהן אחר תחתיו שתיבת "לו" לכאורה אין לו פירוש, דהא התיקון הוא לכל ישראל שאם יארע בו פסול יהי' מוכן אחר לעבוד עבודה, ותירץ דמשו"ה קתני לו, לפי שהוא לו להנאתו ולטובתו, כדי שיהיה לו צרה ויזדרו טפי, והיינו נמי כנ"ל.

★★

**במשנה:** ר' יהודה אומר אף אשה אחרת וכו'.

**ראה** בחידושי יעקב כאן (להגאון ר' יעקב גאלדוואסער ז"ל-ה"ד מגדולי תלמידי הרב מטשעביץ): במתני'. ומתקינין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול, ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמא תמות אשתו, והקשו בתוס' ישנים בד"ה שמא, אמאי לא היו מתקינין אשה אחרת גם לכהן השני, ונראה לענ"ד לתרץ, דהתוס' ד"ה וחכ"א הקשו וז"ל, וכי פריך בגמ' לקמן מאי שנא דגבי טומאה דשכיחי טפי ממיטה כדאמר בגמרא, סגי לתקן לכהן אחר תחתיו, והכא חיישינן לתרתי ותלת, הוי מצי לשנויי כי האי גוונא ההיא חששא בעלמא היא ולא הי' צריך להפריש אחר, כי מסתמא ימצאו הרבה שיהיו ראויין לעבודה, אלא מעלה בעלמא הלכך סגי' בחד, אלא בלאו הכי משני שפיר, עכ"ל. והקשא המהרש"א מאי הקשו דמסתמא ימצאו הרבה כהנים שיהיו ראויין לעבודה, הא באשה נמי ימצאו הרבה כהנים שיש להם נשים וראויין לעבודה, עיי"ש ובקרני ראם. ותירץ הפני יהושע דבשלמא גבי טומאה, אם הכה"ג הראשון נטמא שוב לא הוי ראוי לעבודה, וע"כ צריך לעבוד השני, א"כ כיון דסוף סוף עובד השני אין

**בתשובות** חדות יעקב להגרצא"י מייזליש מלאסק זצ"ל (בסוף סימן סט) מביא שאדמו"ר הגה"ק בעל השפת אמת זצ"ל העיר למה תני מתקינין לו כהן וכו' ולא סתם מתקינין כהן אחר. ואמר בשביל שהוא לטובתו, דעבדינן ליה צרה שיזדהר טפי והוי התקנה, לו, לטובתו ופח"ח וש"י, עכ"ד.

**ובספר** ליקוטי שפת אמת הובאו הדברים ובהערות שם ציינו שבספר שיח שרפי קודש ח"ה עמ' 76 אות ד' מביא כעין זה: שמעתי מהרה"ג הק' ר' פנחס מנחם זצוק"ל אבד"ק פילץ שאמר במשנה פ"א דיומא ומתקינין לו כהן אחר תחתיו, ודקדק על תיבת אחר, דהול"ל ומתקינין כהן תחתיו, ואמר דהנה כל הענין אמרו ז"ל כדי שיתקנא בו הכה"ג ויזהר טפי, וזהו דווקא בכהן אחר, אבל אם יתקינו בנו של הכה"ג כלום אדם מתקנא בבנו (סנהדרין קה:), וזאת משמיענו המשנה שיתקינו רק אחר, ולא בנו של הכה"ג.

★★

**עייין** בספר תורת אהרן (להגאון ר' אהרון קרול) בפ' תצוה על הפסוק ילבשם הכהן תחתיו מבניו. פירש"י מלמד שאם יש לו לכה"ג בן ממלא את מקומו ימנוהו כה"ג תחתיו, מזה יש להקשות אהא דמשנה בריש יומא דקתני שבעת ימים קודם יוה"כ מפרשין כה"ג מביתו. ומתקינין לו כהן אחר תחתיו שמא יארע בו פסול, ולכאורה היה נראה שאם יש לו לאותו כה"ג בן ממלא מקומו, היה ראוי שיתקינו את בנו, שאם יארע בו פסול ישמש בנו תחתיו. חדא דהא אמרינן לקמן (יג ע"א) שאם יארע פסול בכה"ג ומינו אחר תחתיו ואח"כ מת הראשון הכל מודים שהשני חוזר לעבודתו. וא"כ אם יתקינו כהן אחר שאינו בנו, אז אם ימות הראשון יצטרכו להעביר הנחלה מבנו, וליתנה לאחר, ולמה תהא כזאת. (עי' בשער המלך פ"א מעבודת יוה"כ הל' ג' בשם הרב זרע אברהם שמסתפק בזה). ועוד שנית דהרי אפילו בחיי הראשון ג"כ מן הדין שאם הראשון אינו יכול לשמש, אז ג"כ בנו קודם משאר כל אדם כמ"ש בתשובות הרשב"א סי' ש' לענין שליח ציבור עיי"ש. ומדתנן במתניתין ומתקינין לו כהן אחר תחתיו, דלכאורה תיבת אחר מיותר, דהול"ל ומתקינין לו כהן תחתיו. משמע דבא להשמיענו דדווקא אחר ולא בנו, וזה נשמע ממילת אחר, דאמרינן בב"ב (קיג) דבן לאו אחר הוא ע"ש, וקשה למה זה התנו כן שימנו אחר דווקא ולא בנו.